

THE RELATIONSHIP BETWEEN EDUCATIONAL STRESS AND ATTITUDES
TOWARD DISTANCE EDUCATION AMONG MIDWIFERY STUDENTS

EBELİK ÖĞRENCİLERİNİN EĞİTİM STRESİ İLE UZAKTAN EĞİTİME
YÖNELİK TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Gulnara ZEYNALOVA¹ Sebahat HÜSEYİNOĞLU²

¹Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Türkiye

asimzeynalov416@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0004-9364-2607>

²Karabük Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü Türkiye,

sebahathusyinoglu@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-0146-5152>

Article Info	Abstract
Article Type Research Article Dates Received, 24.05.2026 Accepted, 08.08.2026 Published, 31.08.2026 Keywords Midwifery Educational stress Distance education Student Attitude	Objective: This study aimed to examine the relationship between educational stress and attitudes toward distance education among midwifery students. Methods: This descriptive study was conducted in the Department of Midwifery, Faculty of Health Sciences, Karabük University, during the 2023-2024 academic year. The population consisted of 523 midwifery students, and the study was completed with 236 students. Data were collected using a Personal Information Form, the Educational Stress Scale, and the Attitude Scale Toward Distance Education. Descriptive statistics, Independent Samples T test, One-Way ANOVA, and Pearson correlation analysis were used; statistical significance was accepted as $p < 0.05$. Results: The mean age of the students was 20.69 ± 2.03 years. The mean total score of the Educational Stress Scale was 50.45 ± 8.99, and the mean total score of the Attitude Scale Toward Distance Education was 85.69 ± 23.32. No clear correlation was found between total educational stress and total attitude toward distance education scores. A low-level negative significant relationship was found between the self-expectation subdimension and attitudes toward distance education. Foreign students had higher mean attitude scores toward distance education than Turkish students. Conclusion: Midwifery students had moderate educational stress and moderately positive attitudes toward distance education. In practice-based programs, distance education should be supported with laboratory and clinical practice opportunities. Keywords: Midwifery, educational stress, distance education, student, attitude
 This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.	Özet Amaç: Bu araştırma, ebelik öğrencilerinin eğitim stresi ile uzaktan eğitime yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Yöntem: Tanımlayıcı tipteki araştırma, 2023-2024 eğitim öğretim yılında Karabük Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü'nde yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini 523 ebelik öğrencisi oluşturmuş, çalışma 236 öğrenci ile tamamlanmıştır. Veriler Kişisel Bilgi Formu, Eğitim Stresi Ölçeği ve Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği ile toplanmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, Independent Samples T testi, One-Way ANOVA ve Pearson korelasyon analizi kullanılmış; anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir. Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalaması $20,69 \pm 2,03$ yıl olup, Eğitim Stresi Ölçeği toplam puan ortalaması $50,45 \pm 8,99$ ve Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği toplam puan ortalaması $85,69 \pm 23,32$ bulunmuştur. Eğitim stresi toplam puanı ile uzaktan eğitime yönelik tutum toplam puanı arasında belirgin korelasyon saptanmamıştır. Öz beklenti alt boyutu ile uzaktan eğitime yönelik tutum arasında negatif yönde düşük düzeyde anlamlı ilişki belirlenmiştir. Yabancı uyruklu öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik tutum puan ortalaması Türk öğrencilerden daha yüksektir. Sonuç: Ebelik öğrencilerinde eğitim stresi ve uzaktan eğitime yönelik tutum orta düzeydedir. Uygulamalı eğitim gerektiren programlarda uzaktan eğitim süreçlerinin laboratuvar ve klinik uygulamalarla desteklenmesi önerilmektedir. Anahtar Kelimeler: Ebelik, eğitim stresi, uzaktan eğitim, öğrenci, tutum

1 GİRİŞ

Eğitim stresi, öğrencilerin akademik beklentiler, değerlendirme süreçleri, iş yükü, zaman yönetimi ve mesleki yeterlilik kazanma gereklilikleri karşısında yaşadıkları psikolojik zorlanmayı ifade etmektedir. Sağlık bilimleri alanında öğrenim gören öğrencilerde bu stres, teorik derslerin yanı sıra laboratuvar ve klinik uygulamaların getirdiği sorumluluklar nedeniyle daha belirgin hale gelebilmektedir. Ebelik eğitimi; kuramsal bilgi, mesleki beceri, klinik karar verme ve uygulama yeterliliklerinin birlikte geliştirilmesini gerektiren bir eğitim sürecidir. Bu nedenle ebelik öğrencilerinin eğitim sürecinde yaşadığı stresin değerlendirilmesi, akademik başarı ve mesleki gelişim açısından önem taşımaktadır (Ağaçdiken, Mumcu Boğa ve Özdelikara, 2016; Büyükbayram ve Bıçak Ayık, 2020; Özdemir, Khorshid ve Zaybak, 2020).

TURKISH JOURNAL OF MEDICINE AND HEALTH SCIENCES

<https://journals.academicianstudies.com/TTSB>

E-ISSN; 3062-1720

<https://doi.org/10.71284/tjmhs.20263212>

Uzaktan eğitim, öğrenen ve öğretmenin fiziksel olarak farklı ortamlarda bulunduğu, öğretim etkinliklerinin bilgi ve iletişim teknolojileri aracılığıyla yürütüldüğü bir eğitim yaklaşımıdır. COVID-19 salgını ile birlikte yükseköğretimde uzaktan eğitim uygulamaları yaygınlaşmış; sağlık bilimleri öğrencileri de bu süreçten doğrudan etkilenmiştir. Uzaktan eğitim, kuramsal derslerin sürdürülmesinde esneklik sağlayabilmekle birlikte, uygulamalı becerilerin kazanılması, klinik deneyim, öğrenci-öğretim elemanı etkileşimi ve motivasyon açısından sınırlılıklar oluşturabilmektedir (Kürtüncü ve Kurt, 2020; Keskin Kızıltepe ve Kurtgöz, 2020; Kul Uçtu ve Ugurlu, 2022).

Ebelik gibi uygulamalı eğitim gerektiren programlarda öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının belirlenmesi, eğitim programlarının planlanmasına katkı sağlayabilir. Ayrıca eğitim stresi ile uzaktan eğitime yönelik tutum arasındaki ilişkinin incelenmesi, öğrencilerin destek gereksinimlerinin belirlenmesi açısından önemlidir. Bu araştırmanın amacı, ebelik öğrencilerinin eğitim stresi ile uzaktan eğitime yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

2 MATERYAL VE YÖNTEM

2.1 Araştırmanın Tipi

Araştırma, ebelik bölümü öğrencilerinin eğitim stresi ile uzaktan eğitime yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla tanımlayıcı tipte yürütülmüştür.

2.2 Araştırmanın Yeri ve Zamanı

Araştırma, 2023-2024 eğitim öğretim yılında Karabük Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerle gerçekleştirilmiştir.

2.3 Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini 2023-2024 eğitim öğretim yılında ilgili bölümde öğrenim gören 523 öğrenci oluşturmuştur. Evreni belli örneklem hesabına göre

2.4 Bağımlı ve Bağımsız Değişkenler

Araştırmanın bağımlı değişkenleri Eğitim Stresi Ölçeği ve Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği puanlarıdır. Bağımsız değişkenler yaş, sınıf, uyruk, medeni durum ve aylık gelir durumudur.

2.5 Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri Kişisel Bilgi Formu, Eğitim Stresi Ölçeği ve Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği kullanılarak toplanmıştır.

2.5.1 Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından oluşturulan formda yaş, sınıf, uyruk, medeni durum ve aylık gelir durumuna ilişkin sorular yer almıştır.

2.5.2 Eğitim Stresi Ölçeği

Eğitim Stresi Ölçeği, üniversite öğrencilerinin eğitim stresi düzeylerini belirlemek amacıyla Sun ve arkadaşları (2011) tarafından geliştirilmiş, Türkçe uyarlaması Çelik ve arkadaşları (2014) tarafından yapılmıştır. Beşli Likert tipindeki ölçek 16 maddeden ve çalışma baskısı, iş yükü, not kaygısı, öz beklenti ve umutsuzluk olmak üzere beş alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçekte ters puanlanan madde bulunmamaktadır; yüksek puan eğitim stresinin yüksek olduğunu göstermektedir. Türkçe uyarlama çalışmasında Cronbach alfa değeri 0,86 olarak bildirilmiştir (Çelik, Öztürk, Karasu ve Elmaoglu, 2014).

2.5.3 Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği

Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği, Kışla (2016) tarafından geliştirilmiştir. Beşli Likert tipindeki ölçek 35 maddeden oluşmakta ve ölçekten 35-175 arasında puan alınabilmektedir. Yüksek puan uzaktan eğitime yönelik tutumun daha olumlu olduğunu göstermektedir. Ölçekte 16 madde ters puanlanmaktadır. Ölçeğin Cronbach alfa değeri 0,89 olarak bildirilmiştir (Kışla, 2016).

2.6 Verilerin Toplanması

Veriler, ilgili dersin öğretim elemanından izin alınarak dersliklerde toplanmıştır. Araştırmanın amacı ve kapsamı öğrencilere açıklanmış, veriler yüz yüze görüşme tekniği ile elde edilmiştir. Tez metninde anketlerin öğrenci numarasının sonu tek rakam olan öğrencilere dağıtıldığı belirtilmiştir.

2.7 Verilerin Analizi

Veriler SPSS for Windows 20.0 programında analiz edilmiştir. Skewness ve Kurtosis değerlerinin +2,0/-2,0 aralığında olması nedeniyle verilerin normal dağılım gösterdiği kabul edilmiştir. Tanımlayıcı istatistiklerde sayı, yüzde, ortalama ve standart sapma kullanılmıştır. İkili grup karşılaştırmalarında Independent Samples T testi, üç ve üzeri grup karşılaştırmalarında One-Way ANOVA uygulanmıştır. Anlamlı farklılığın kaynağını belirlemek için Bonferroni düzeltilmeli Tukey HSD ve Tamhane testleri kullanılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkiler Pearson korelasyon analizi ile değerlendirilmiş ve $p < 0,05$ istatistiksel anlamlılık düzeyi olarak kabul edilmiştir.

2.8 Araştırmanın Etik Yönü

Bu araştırmanın yürütülebilmesi için Karabük Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Çalışmalar Etik Kurulu'ndan 08.11.2023 tarih ve 2023/1499 karar numarası ile etik kurul onayı alınmıştır. Araştırmanın amacı, kapsamı ve uygulanma süreci katılımcılara açıklanmış; araştırmaya katılımın gönüllülük esasına dayandığı belirtilmiştir. Çalışmaya katılmayı kabul eden öğrencilerden bilgilendirilmiş gönüllü onam alınmıştır. Katılımcıların kimlik bilgileri gizli tutulmuş, elde edilen veriler yalnızca bilimsel araştırma amacıyla kullanılmıştır.

3 BULGULAR

Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyodemografik özellikleri Tablo 1'de verilmiştir. Tablo 1'e göre öğrencilerin yaş ortalaması $20,69 \pm 2,03$ yıldır. Katılımcıların sınıf düzeyine göre dağılımı dengeli olmakla birlikte en yüksek oran 1. sınıf öğrencilerine aittir (%28,4), bunu sırasıyla 4. sınıf (%27,1), 3. sınıf (%25,0) ve 2. sınıf öğrencileri (%19,5) izlemektedir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu Türk uyruklu (%83,9) ve bekar (%96,6). Aylık gelir durumu incelendiğinde, katılımcıların çoğunun gelirini giderine denk olarak değerlendirdiği (%61,9), yaklaşık üçte birinin gelirinin giderinden düşük olduğunu belirttiği (%31,8) ve yalnızca küçük bir grubun gelirinin giderinden yüksek olduğunu ifade ettiği (%6,4) görülmektedir.

Tablo 1: Öğrencilerin sosyodemografik özellikleri

Özellik	Kategori	n	%
Yaş	Ortalama $\pm$ SS	20,69 $\pm$ 2,03	
Sınıf	1. sınıf	67	28,4
	2. sınıf	46	19,5
	3. sınıf	59	25,0
	4. sınıf	64	27,1
Uyruk	Yabancı uyruklu	38	16,1
	Türk	198	83,9
Medeni durum	Bekar	228	96,6
	Evli	8	3,4
Aylık gelir	Geliri giderinden düşük	75	31,8
	Geliri giderinden yüksek	15	6,4
	Geliri giderine denk	146	61,9

Ölçeklerin toplam ve alt boyut puan ortalamaları Tablo 2'de sunulmuştur. Tablo 2'ye göre öğrencilerin Eğitim Stresi Ölçeği toplam puan ortalaması $50,45 \pm 8,99$ olup medyan değer 51'dir. Alt boyutlar incelendiğinde en yüksek ortalama puanın çalışma baskısı alt boyutunda ($12,00 \pm 3,16$), bunu öz beklenti ($11,10 \pm 2,83$), iş yükü ($9,36 \pm 2,60$), not kaygısı ($9,14 \pm 2,95$) ve umutsuzluk ($8,82 \pm 2,53$) alt boyutlarının izlediği görülmektedir. Bu bulgular, öğrencilerin eğitim stresi içinde özellikle çalışma baskısı ve öz beklenti boyutlarında daha yüksek puan aldığını göstermektedir. Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği toplam puan ortalaması ise $85,69 \pm 23,32$, medyan değeri 84,50 olarak bulunmuştur. Puanların 27 ile 170 arasında değişmesi, öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarında geniş bir dağılım olduğunu göstermektedir.

Tablo 2: Ölçeklerin toplam ve alt boyut puan ortalamaları

Ölçek ve alt boyutlar	Ortalama $\pm$ SS	Medyan (min-maks)
Eğitim Stresi Ölçeği toplam puan	50,45 $\pm$ 8,99	51 (19-75)
Çalışma baskısı	12,00 $\pm$ 3,16	12 (4-20)
İş yükü	9,36 $\pm$ 2,60	9 (3-15)
Not kaygısı	9,14 $\pm$ 2,95	9 (3-15)
Öz beklenti	11,10 $\pm$ 2,83	11 (3-15)
Umutsuzluk	8,82 $\pm$ 2,53	9 (3-15)

TURKISH JOURNAL OF MEDICINE AND HEALTH SCIENCES

<https://journals.academicianstudies.com/TTSB>

E-ISSN; 3062-1720

<https://doi.org/10.71284/tjmhs.20263212>

Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği toplam puan

85,69±23,32

84,50 (27-170)

Öğrencilerin sosyodemografik özelliklerinin Eğitim Stresi Ölçeği puanlarına etkisi incelendiğinde, Sınıf düzeyi açısından yalnızca iş yükü ve not kaygısı alt boyutlarında anlamlı fark saptanmıştır ($p<0,001$). Buna göre 4. sınıf öğrencilerinin iş yükü puanları, 1., 2. ve 3. sınıf öğrencilerine göre daha yüksektir; buna karşılık 4. sınıf öğrencilerinin not kaygısı puanları diğer sınıflara göre daha düşüktür. Sınıf düzeyine göre çalışma baskısı, öz beklenti, umutsuzluk ve toplam puan açısından anlamlı fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Uyruk değişkenine göre yalnızca not kaygısı alt boyutunda anlamlı fark vardır ($p=0,03$). Buna göre yabancı uyruklu öğrencilerin not kaygısı puanları, Türk öğrencilerden daha yüksektir. Diğer alt boyutlar ve toplam puan bakımından uyruklar arasında anlamlı fark saptanmamıştır ($p>0,05$). Medeni durum açısından değerlendirildiğinde, yalnızca çalışma baskısı alt boyutunda anlamlı fark bulunmuştur ($p=0,04$). Bekar öğrencilerin çalışma baskısı puanları, evli öğrencilere göre daha yüksektir. Bunun dışında iş yükü, not kaygısı, öz beklenti, umutsuzluk ve toplam puan açısından medeni duruma göre anlamlı farklılık yoktur ($p>0,05$). Aylık gelir değişkenine göre ise not kaygısı ($p=0,03$) ve umutsuzluk ($p<0,01$) alt boyutlarında anlamlı fark saptanmıştır. Geliri giderine denk olan öğrencilerin not kaygısı puanları, geliri giderinden yüksek olanlara göre daha yüksektir. Umutsuzluk alt boyutunda ise geliri giderinden düşük olan öğrencilerin puanları, geliri giderinden yüksek olanlardan daha yüksektir. Toplam puan açısından gelir düzeyine bağlı fark anlamlılık sınırında bulunmuştur ($p=0,05$). Çalışma baskısı, iş yükü ve öz beklenti alt boyutlarında ise gelir düzeyine göre anlamlı fark saptanmamıştır (Tablo 3).

Tablo 3: Öğrencilerin sosyodemografik özelliklerinin Eğitim Stresi Ölçeği puanlarına etkisi

Değişken	Kategori	Çalışma baskısı	İş yükü	Not kaygısı	Öz beklenti	Umutsuzluk	Toplam puan
Sınıf	1. sınıf	12,04±3,54	8,96±2,46 ^a	9,88±2,81 ^a	11,66±2,64	9,37±2,22	51,91±9,16
	2. sınıf	11,70±3,02	8,26±2,12 ^a	9,17±2,82 ^a	10,57±2,88	8,20±2,68	47,89±9,00
	3. sınıf	12,05±2,81	8,83±2,09 ^a	9,69±2,94 ^a	11,15±2,84	8,69±2,72	50,42±8,40
	4. sınıf	12,14±3,20	11,17±2,64 ^b	7,83±2,81 ^b	10,84±2,92	8,80±2,46	50,78±9,16
Test ist.; p		0,19; 0,90	17,49; 0,00	6,80; 0,00	1,61; 0,19	2,08; 0,10	1,88; 0,13
Uyruk	Yabancı uyruklu	11,32±3,17	9,61±2,51	10,08±2,89 ^a	10,37±2,38	8,97±2,38	50,34±8,77
	Türk	12,14±3,15	9,35±2,62	8,96±2,93 ^b	11,24±2,89	8,79±2,56	50,47±9,06
Test ist.; p		-1,47; 0,14	0,56; 0,58	2,16; 0,03	-1,74; 0,08	0,41; 0,68	-0,08; 0,94
Medeni durum	Bekar	12,08±3,15 ^a	9,43±2,58	9,17±2,97	11,11±2,86	8,86±2,52	50,65±9,00
	Evli	9,75±2,49 ^b	8,38±3,20	8,25±1,98	10,75±1,58	7,50±2,62	44,63±6,82
Test ist.; p		2,07; 0,04	1,12; 0,26	0,87; 0,39	0,35; 0,72	1,50; 0,13	1,87; 0,06
Aylık gelir	Geliri giderinden düşük	12,55±3,54	9,24±2,45	8,80±3,00 ^{ab}	11,55±2,72	9,41±2,37 ^a	51,55±9,26
	Geliri giderinden yüksek	10,73±2,52	9,53±3,70	7,60±3,02 ^b	10,40±3,07	7,13±2,80 ^b	45,40±7,90
	Geliri giderine denk	11,86±2,97	9,45±2,56	9,47±2,86 ^a	10,94±2,84	8,68±2,50 ^{ab}	50,40±8,83
Test ist.; p		2,51; 0,08	0,19; 0,83	3,55; 0,03	1,64; 0,20	5,85; 0,00	2,97; 0,05

Not. Değerler ortalama±standart sapma olarak verilmiştir. İki kategorili değişkenlerde bağımsız gruplarda t-testi, üç ve daha fazla kategorili değişkenlerde tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Anlamlı bulunan çoklu karşılaştırmalarda üst simgeler kullanılmıştır; aynı harf taşıyan gruplar arasında anlamlı fark yoktur, farklı harfleri taşıyan gruplar arasında anlamlı fark vardır. Test ist.: test istatistiği; p: anlamlılık düzeyi.

Öğrencilerin sosyodemografik özelliklerinin göre Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği puanlarına etkisi incelendiğinde, yabancı uyruklu öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik tutum puan ortalaması (99,68±17,77), Türk öğrencilerden (83,00±23,34) anlamlı düzeyde daha yüksektir. Buna karşılık sınıf düzeyi ($p=0,35$), medeni durum ($p=0,76$) ve aylık gelir durumu ($p=0,45$) açısından uzaktan eğitime yönelik tutum puanlarında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmamıştır. Bu bulgular, öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının genel olarak sınıf, medeni durum ve gelir düzeyinden etkilenmediğini; ancak uyruk değişkenine göre farklılaştığını göstermektedir (Tablo 4).

Tablo 4: Öğrencilerin sosyodemografik özelliklerinin göre Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği puanlarına etkisi

Değişken	Kategori	Ortalama±SS	Test ist.; p
Sınıf	1. sınıf	89,99±27,05	1,09; 0,35
	2. sınıf	83,87±20,39	
	3. sınıf	83,37±20,15	

TURKISH JOURNAL OF MEDICINE AND HEALTH SCIENCES

<https://journals.academicianstudies.com/TTSB>

E-ISSN; 3062-1720

<https://doi.org/10.71284/tjmhs.20263212>

	4. sınıf	84,63±23,74	
Uyruk	Yabancı uyruklu	99,68±17,77 ^a	4,18; 0,00
	Türk	83,00±23,34 ^b	
Medeni durum	Bekar	85,77±23,57	0,30; 0,76
	Evli	83,25±15,44	
Aylık gelir	Geliri giderinden düşük	87,73±27,13	0,81; 0,45
	Geliri giderinden yüksek	89,80±21,62	
	Geliri giderine denk	84,21±21,33	

Not. Değerler ortalama±standart sapma olarak verilmiştir. İki kategorili değişkenlerde bağımsız gruplarda t-testi, üç ve daha fazla kategorili değişkenlerde tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Üst simgeler anlamlı farklılığı göstermektedir; farklı harfleri taşıyan gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardır. SS: standart sapma; Test ist.: test istatistiği; p: anlamlılık düzeyi.

Öğrencilerin yaş ve ölçek puanları arasındaki ilişki incelendiğinde yaş ile Eğitim Stresi Ölçeği toplam puanı arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır ($r=-0,04$; $p>0,05$). Benzer biçimde yaş ile çalışma baskısı, not kaygısı, öz beklenti, umutsuzluk ve uzaktan eğitime yönelik tutum puanları arasında da istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$). Buna karşılık yaş ile yalnızca iş yükü alt boyutu arasında zayıf düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki belirlenmiştir ($r=0,155$; $p<0,05$). Bu bulgu, yaş arttıkça öğrencilerin iş yükünü algılama düzeyinin hafif biçimde arttığını düşündürmektedir.

Ölçekler arası ilişkiler incelendiğinde, Eğitim Stresi Ölçeği toplam puanı ile tüm alt boyutları arasında pozitif ve anlamlı ilişkiler olduğu görülmektedir ($r=0,492-0,778$; $p<0,01$). Alt boyutlar arasında da genel olarak pozitif ve anlamlı korelasyonlar bulunmaktadır. En güçlü ilişkilerden biri çalışma baskısı ile eğitim stresi toplam puanı arasında ($r=0,778$), bir diğeri ise öz beklenti ile eğitim stresi toplam puanı arasında ($r=0,726$) saptanmıştır. Bu sonuçlar, eğitim stresinin alt boyutlarının birbirleriyle ilişkili ve bütüncül bir yapı gösterdiğini desteklemektedir.

Uzaktan eğitime yönelik tutum puanı ile eğitim stresi toplam puanı ve çoğu alt boyut arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır. Yalnızca öz beklenti alt boyutu ile uzaktan eğitime yönelik tutum arasında zayıf düzeyde, negatif ve anlamlı bir ilişki vardır ($r=-0,152$; $p<0,05$). Buna göre öz beklenti arttıkça uzaktan eğitime yönelik tutum puanında hafif bir azalma eğilimi görülmektedir (Tablo 5).

Tablo 5: Öğrencilerin yaş ve ölçek puanları arasındaki ilişki

Değişkenler	1	2	3	4	5	6	7	8
1. Yaş	1							
2. Eğitim stresi toplam	-0,04	1						
3. Çalışma baskısı	-0,03	0,778**	1					
4. İş yükü	0,155*	0,492**	0,362**	1				
5. Not kaygısı	-0,11	0,546**	0,222**	-0,06	1			
6. Öz beklenti	-0,09	0,726**	0,421**	0,165*	0,356**	1		
7. Umutsuzluk	-0,03	0,633**	0,416**	0,149*	0,157*	0,355**	1	
8. Uzaktan eğitime yönelik tutum	0,04	0,03	0,08	-0,01	0,05	-0,152*	0,12	1

Pearson korelasyon analizi yapılmıştır. Tez tablosundaki işaretleme korunmuştur: *0,01 düzeyinde anlamlı, **0,05 düzeyinde anlamlı.

4 TARTIŞMA

Bu çalışmada ebeklik öğrencilerinin eğitim stresi orta düzeyde bulunmuştur. Sağlık bilimleri öğrencilerinde eğitim stresinin; yoğun ders yükü, uygulama gereklilikleri, sınavlar, klinik ortama uyum ve mesleki sorumluluklarla ilişkili olabileceği bildirilmektedir. Hemşirelik öğrencileriyle yapılan çalışmalarda da eğitim sürecinde stresin önemli bir sorun olduğu, klinik ve akademik beklentilerin öğrenciler üzerinde baskı oluşturabildiği belirtilmiştir (Ağaçdiken ve diğerleri, 2016; Fırat Kılıç, 2018; Büyükbayram ve Bıçak Ayık, 2020; Özdemir ve diğerleri, 2020). Bu çalışmada eğitim stresinin orta düzeyde bulunması, ebeklik eğitiminin uygulamalı yapısı ve öğrencilerin akademik sorumluluklarıyla uyumludur.

Öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik tutumları orta düzeyde olumlu bulunmuştur. Uzaktan eğitim, zaman ve mekân esnekliği sağlamasına karşın sağlık bilimleri gibi uygulamalı alanlarda klinik beceri kazanımı açısından sınırlılıklar içerebilir. Pandemi döneminde hemşirelik ve ebeklik öğrencileriyle yapılan çalışmalarda öğrencilerin uzaktan eğitime ilişkin tutum ve görüşlerinin teknolojiye erişim, derslerin niteliği, uygulama eksikliği ve etkileşim düzeyi gibi faktörlerden etkilendiği bildirilmiştir (Kürtüncü ve Kurt, 2020; Keskin Kızıltepe ve Kurtgöz, 2020; Çetin, 2021; Kul Uçtu ve Uğurlu, 2022). Bu bağlamda orta düzeyde olumlu tutum, uzaktan eğitimin kuramsal dersler için kabul edilebilir görüldüğünü, ancak uygulamalı eğitimin yerini tam olarak karşılamadığını düşündürmektedir.

Araştırmada eğitim stresi toplam puanı ile uzaktan eğitime yönelik tutum toplam puanı arasında belirgin korelasyon bulunmamıştır. Bu bulgu, öğrencilerin genel eğitim stresi düzeylerinin uzaktan eğitime yönelik genel tutumlarını tek başına açıklamadığını göstermektedir. Uzaktan eğitime yönelik tutumun; teknolojik yeterlilik, internet erişimi, önceki uzaktan eğitim deneyimi, ders içeriklerinin niteliği ve uygulama gereksinimi gibi farklı değişkenlerden etkilenmesi mümkündür. Literatürde çevrim içi öğrenme süreçlerinde stres, memnuniyet ve akademik performansın çok boyutlu değişkenlerle ilişkili olduğu belirtilmektedir (Oducado ve Estoque, 2021; Lazarevic ve Bentz, 2021).

Öz beklenti alt boyutu arttıkça uzaktan eğitime yönelik olumlu tutumun azaldığı belirlenmiştir. Öz beklentisi yüksek öğrenciler, mesleki yeterlilik ve akademik başarı açısından daha yüksek standartlara sahip olabilir. Bu öğrenciler, ebelik eğitiminin gerektirdiği laboratuvar ve klinik uygulama olanaklarının uzaktan eğitim ortamında sınırlı kaldığını düşündüklerinde uzaktan eğitime daha olumsuz yaklaşabilirler. Bu sonuç, uygulamalı eğitim gereksinimi yüksek olan öğrencilerde uzaktan eğitimin destekleyici ancak tek başına yeterli olmayan bir yöntem olarak algılanabileceğini göstermektedir.

Yabancı uyruklu öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik tutum puanlarının Türk öğrencilerden daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu bulgu, yabancı uyruklu öğrencilerin uzaktan eğitimin sunduğu erişilebilirlik, tekrar izleme ve zaman yönetimi olanaklarından daha fazla yararlanmış olabileceklerini düşündürmektedir. Bununla birlikte tez verilerinde yabancı uyruklu öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik daha olumlu tutumlarının nedenlerini açıklayacak nitel veri bulunmadığından bu yorum sınırlı tutulmalıdır.

Sınıf düzeyi ile iş yükü ve not kaygısı arasında anlamlı fark bulunmuştur. Dördüncü sınıf öğrencilerinde iş yükünün daha yüksek olması, mezuniyet öncesi klinik uygulama ve mesleki yeterlilik beklentileriyle ilişkili olabilir. Not kaygısının dördüncü sınıfta daha düşük bulunması ise öğrencilerin eğitim sürecine ve değerlendirme sistemine uyum sağlamış olmalarıyla ilişkili olabilir. Medeni durumla çalışma baskısı, gelir durumuyla not kaygısı ve umutsuzluk arasında anlamlı farkların bulunması, eğitim stresinin sosyodemografik özelliklerden etkilenebileceğini göstermektedir. Ancak bu çalışma tanımlayıcı nitelikte olduğundan nedensel çıkarım yapılamaz.

Bu çalışmanın güçlü yönü, ebelik öğrencilerinde eğitim stresi ile uzaktan eğitime yönelik tutumu birlikte değerlendirmesi ve ölçek puanlarını sosyodemografik değişkenlerle karşılaştırmasıdır. Sınırlılıkları ise araştırmanın tek merkezde yürütülmesi, verilerin öz bildirim yoluyla toplanması ve kesitsel/tanımlayıcı tasarım nedeniyle nedensel ilişki kurulamamasıdır. Ayrıca uzaktan eğitime yönelik tutumun nedenlerini derinlemesine açıklayabilecek nitel veriler çalışmada yer almamaktadır.

5 SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmada ebelik öğrencilerinin eğitim stresinin orta düzeyde olduğu ve uzaktan eğitime yönelik tutumlarının orta düzeyde olumlu olduğu belirlenmiştir. Eğitim stresi toplam puanı ile uzaktan eğitime yönelik tutum toplam puanı arasında belirgin ilişki bulunmamıştır. Öz beklenti alt boyutu arttıkça uzaktan eğitime yönelik olumlu tutumun azaldığı saptanmıştır. Yabancı uyruklu öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik tutum puanları daha yüksek bulunmuştur.

Uygulamalı eğitim gerektiren ebelik programlarında uzaktan eğitim, laboratuvar ve klinik uygulamalarla desteklenmelidir. Öğrencilerin eğitim stresiyle başa çıkmalarını desteklemek için akademik danışmanlık, stres yönetimi eğitimleri, erişilebilir psikososyal destek hizmetleri ve ders/uygulama yükünü dengeleyen kurumsal düzenlemeler önerilmektedir. Uzaktan eğitim uygulamalarının niteliğini artırmak için etkileşimli ders materyalleri, çevrim içi beceri destekleri ve uygulama öncesi hazırlık modülleri geliştirilebilir.

YAZAR BEYANI

Bu makale, Gulnara ZEYNALOVA'nın Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Ebelik Anabilim Dalı'nda Sebahat HÜSEYİNOĞLU danışmanlığında yürütülen "Ebelik Öğrencilerinin Eğitim Stresi ile Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumları Arasındaki İlişki" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir

KAYNAKLAR

- Ağaçdiken, S., Mumcu Boğa, N., & Özdelikara, A. (2016). Hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik eğitimine yönelik yaşadıkları stres düzeyinin belirlenmesi. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(1), 25-41.
- Büyükbayram, Z., & Bıçak Ayık, D. (2020). Hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik eğitimi ile ilgili stres düzeylerinin belirlenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 4(2), 90-99.
- Çelik, M. Y., Öztürk, E., Karasu, F., & Elmaoğlu, E. (2014). Eğitim Stresi Ölçeği Türkçe uyarlama çalışması.
- Çetin, Y. (2021). Covid-19 pandemi sürecinde hemşirelik öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları. *Karya Journal of Health Science*, 2(2), 49-54.
- Fırat Kılıç, H. (2018). Hemşirelik öğrencilerinin eğitim stresi ve mesleki benlik saygısı arasındaki ilişki. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 5(1), 49-59.
- Keskin Kızıltepe, S., & Kurtgöz, A. (2020). Hemşirelik öğrencilerinin COVID-19 pandemisi sürecinde aldıkları uzaktan eğitime yönelik tutum ve görüşlerinin belirlenmesi. *Journal of International Social Research*, 13(74-8), 558-566.
- Kışla, T. (2016). Uzaktan eğitime yönelik tutum ölçeği geliştirme çalışması.

TURKISH JOURNAL OF MEDICINE AND HEALTH SCIENCES

<https://journals.academicianstudies.com/TTSB>

E-ISSN; 3062-1720

<https://doi.org/10.71284/tjmhs.20263212>

- Kul Uçtu, A., & Uğurlu, M. (2022). Ebelik bölümü öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik tutumlarını etkileyen faktörlerin incelenmesi. *Tıp Eğitimi Dünyası*, 21(65), 84-94.
- Kürtüncü, M., & Kurt, A. (2020). Covid-19 pandemisi döneminde hemşirelik öğrencilerinin uzaktan eğitim konusunda yaşadıkları sorunlar. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(5), 66-77.
- Lazarevic, B., & Bentz, D. (2021). Student perception of stress in online and face-to-face learning: The exploration of stress determinants. *American Journal of Distance Education*, 35(1), 2-15.
- Oducado, R. M. F., & Estoque, H. (2021). Online learning in nursing education during the COVID-19 pandemic: Stress, satisfaction, and academic performance. *Journal of Nursing Practice*, 4(2), 143-153.
- Özdemir, H., Khorshid, L., & Zaybak, A. (2020). Hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik eğitimine ilişkin yaşadıkları stres düzeyinin belirlenmesi. *Turkish Journal of Science and Health*, 1(2), 20-28.
- Raosoft. (2004). Sample size calculator. [Erişim adresi: <https://www.raosoft.com/samplesize.html> Erişim tarihi: 20.03.2024].
- Sun, J., Dunne, M. P., Hou, X. Y., & Xu, A. Q. (2011). Educational Stress Scale for Adolescents: Development, validity, and reliability with Chinese students. *Journal of Psychoeducational Assessment*, 29(6), 534-546.

TURKISH JOURNAL OF MEDICINE AND HEALTH SCIENCES

<https://journals.academicianstudies.com/TTSB>

E-ISSN; 3062-1720

<https://doi.org/10.71284/tjmhs.20263212>

Article Information

Name and surname Gulnara ZEYNALOVA; Sebahat HÜSEYİNOĞLU

Adress 1. Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
2. Karabük Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü, Türkiye

Email address gulnarazeynalova@gmail.com; sebahathusyinoglu@gmail.com

Orcid 0000-0003-2717-2155; 0000-0003-0146-5152

Article type Research Article

ArticleArrival date 24.05.2026

Revision date 05.08.2026

Accepted date 08.08.2026

Published date 31.08.2026

DOI <https://doi.org/10.71284/tjmhs.20263212>

Peer review Externally and internally peer-reviewed

Ethical Statement Bu araştırma için Karabük Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Çalışmalar Etik Kurulu'ndan 08.11.2023 tarih ve 2023/1499 karar numarası ile etik kurul onayı alınmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerden bilgilendirilmiş gönüllü onam alınmıştır.

Artificial intelligence usage statement In this study, generative artificial intelligence tools were used in a limited manner solely for writing support, in accordance with the ethical guidelines published by the Council of Higher Education (YÖK). The entire content was produced by the author(s), who bear full responsibility for the final manuscript.

Plagiarism Checks Yes; Ithenticate/Turnitin

Conflict of interest No conflict of interest was declared by the authors

Author All authors contributed equally

Contribution Rate

Grant Support or funding Authors declared that this study received no financial supports

Copyright & License Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.

ROR code [/ror.org/04wy7gp54](https://ror.org/04wy7gp54)

JEL code I120

Citation Zeynelova, G., Hüseyinoğlu, S. (2026). The Relationships Between Educational Stress and Attitudes Towards Distance Education Among Midwifery Students. Turkish Journal of Medicine And Health Sciences. 3(2):120-127.
